

også »liberal«, og der var kun gradforskkel på ham, de nationalliberale og Det forenede Venstre. De skiftende kultusministre foragtede han, også dem der gik i kirke når han prædikede og ellers havde en fast administrativ hånd.

Martensen var en højt begavet og meget lidenskabelig mand, bundet i sine modsætninger og kæmpede forbitret og bitter for en tabt sag; men han var en karakter, han kendte ikke til akkord – og når han blev tvunget til det (som da prinsesse Dagmar af storpolitiske grunde »skiftede tro«) reddede han sin personlige holdning ved fnysende harme – hans ræsonnementer er tit skæve, fordrejede af lidenskab, hans ensidighed er utiltalende, hans arrigskab smålig, hans hovmod kolossalt, men man undgår ikke at kippe med flaget; en sådan støjhed og trods, en så reaktionær konsekvens, en så skarp analyse af stemninger og tilstande har også sin storhed.

P. G. Lindhardt.

Eduard Reventlow: I dansk tjeneste. (Thaning & Appels Forlag, 1956). 235 s.

Den tidligere Londonambassadør har i dette bind samlet en række af sine erindringer fra barndommen til de sidste år i statstjenesten i London efter 2. verdenskrig. Generelt må det siges, at de er meget forsigtigt formulerede, selv for den ældre tids vedkommende, hvor sløret nok kunne løftes, og dernæst at de virker menneskeligt tiltalende i kraft af forfatterens stadige bestræbelser for at fremhæve de positive egenskaber hos politikere og embedsmænd, han har mødt.

Erindringerne tager deres begyndelse med en række billeder fra den Reventlowske familiekreds op mod århundredskiftet og starter derefter med det erindringsstof, titlen dækker, den 1. januar 1909, da Eduard Reventlow begyndte tjenesten i udenrigsministeriet, som dengang talte ca. 25 tjenestemænd. Hovedemnerne i bogen er derefter skildringer af udenrigstjenesten før 1. krig, London 1913–19, i ministeriet 1929–32, fra 1922 som direktør, og derefter gesandttiden i Stockholm til 1937, hvorefter følger det største afsnit om tiden i London før, under og efter 2. verdenskrig. Om de politiske begivenheder og problemer berettes der, uden at der føjes egentlige nye oplysninger til det allerede kendte, derimod gives der flere gode personkarakteristikker navnlig må fremhæves billedet af P. Munch. Bogens fremtidige hovedværld vil dog – foruden det indtryk, den giver af Eduard Reventlow selv – være skildringen af det diplomatiske arbejde gennem det lange spand af år, der dækkes, og de mere principielle betragninger over diplomatens gerning, som jævnligt flettes ind. For historikeren vil bogen i det hele give en nyttig almen baggrundsorientering.

Vagn Dybdahl.

Vilh. la Cour: Lukkede Døre. (P. Haase & Søn, 1956). 270 s. + plancher.

Tredie bind af dr. la Cours erindringer dækker tiden 1920–40. Titlen passer nøje til den kæde af uheld og nederlag som i disse år så ligeligt blev »vor helt« til del, ikke (hvad villigt vedgås) uden egen skyld, og dog synes personer og omstændigheder på temmelig usædvanlig måde at have sammensvoret sig mod ham. Men la Cour er ikke bitter eller klynkende; jo mere han skriver om sig selv, des mere indtaget bliver man i ham; han er ialtfald et mandfolk som tør indrømme sine dumheder og kan gøre skarpt op med sine værste modstandere